

Στρατηγικές Ευφυούς Εξειδίκευσης για την Έρευνα και την Καινοτομία (*Research & Innovation Strategy for Smart Specialization - RIS3*)

Οδικός Χάρτης Εθνικών Ερευνητικών Υποδομών

Καθηγ. Βασίλης Μάγκλαρης
Γενικός Γραμματέας Έρευνας & Τεχνολογίας

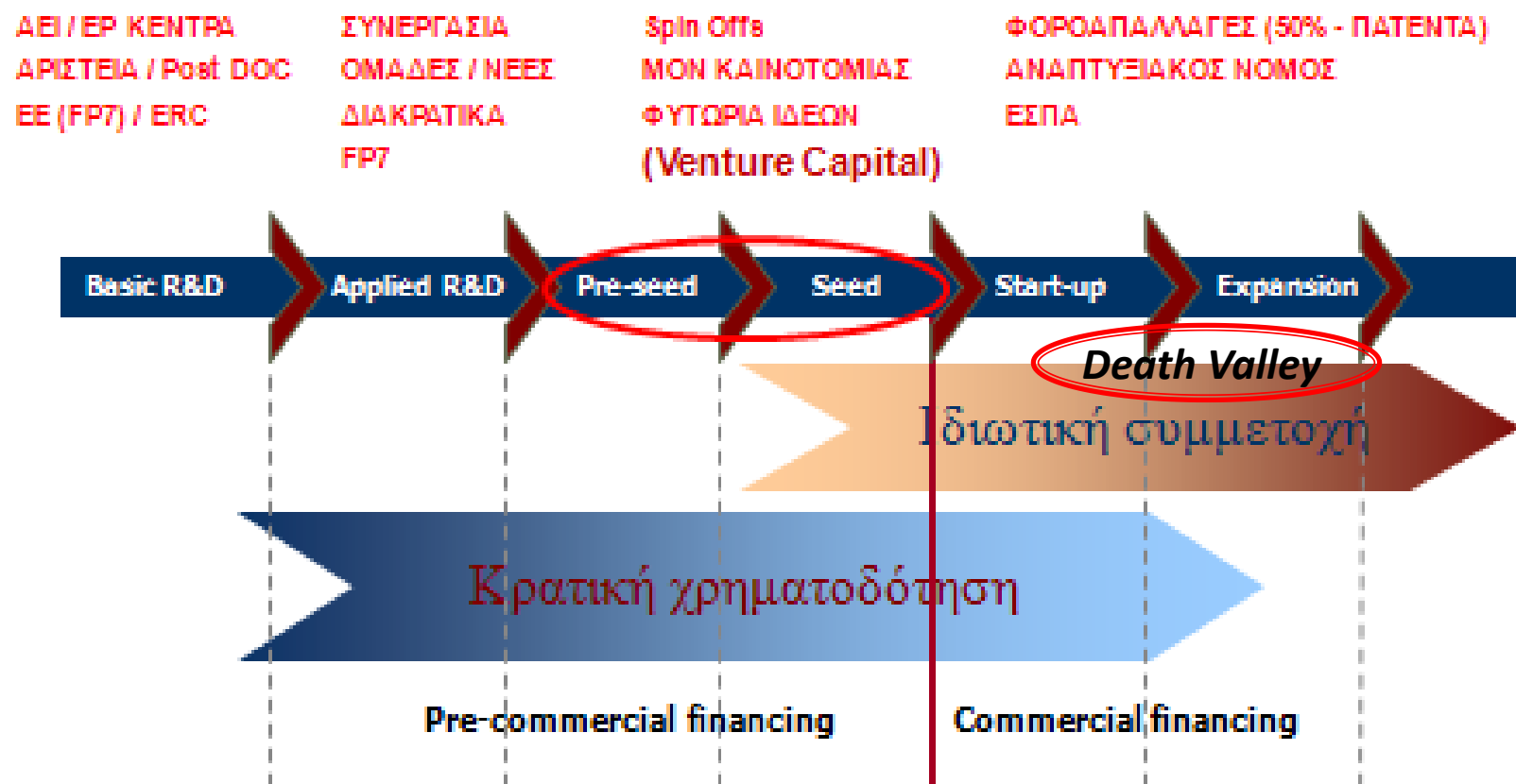
ΕΙΕ, Αθήνα
26 Απριλίου 2013

Στρατηγικοί Στόχοι της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ)

Οι κεντρικοί στόχοι της ΓΓΕΤ, όπως αυτοί αποτυπώνονται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Έρευνας και Καινοτομίας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, είναι η χάραξη και άσκηση εθνικής πολιτικής μέσω της εφαρμογής σχετικών προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους, στους κάτωθι τομείς:

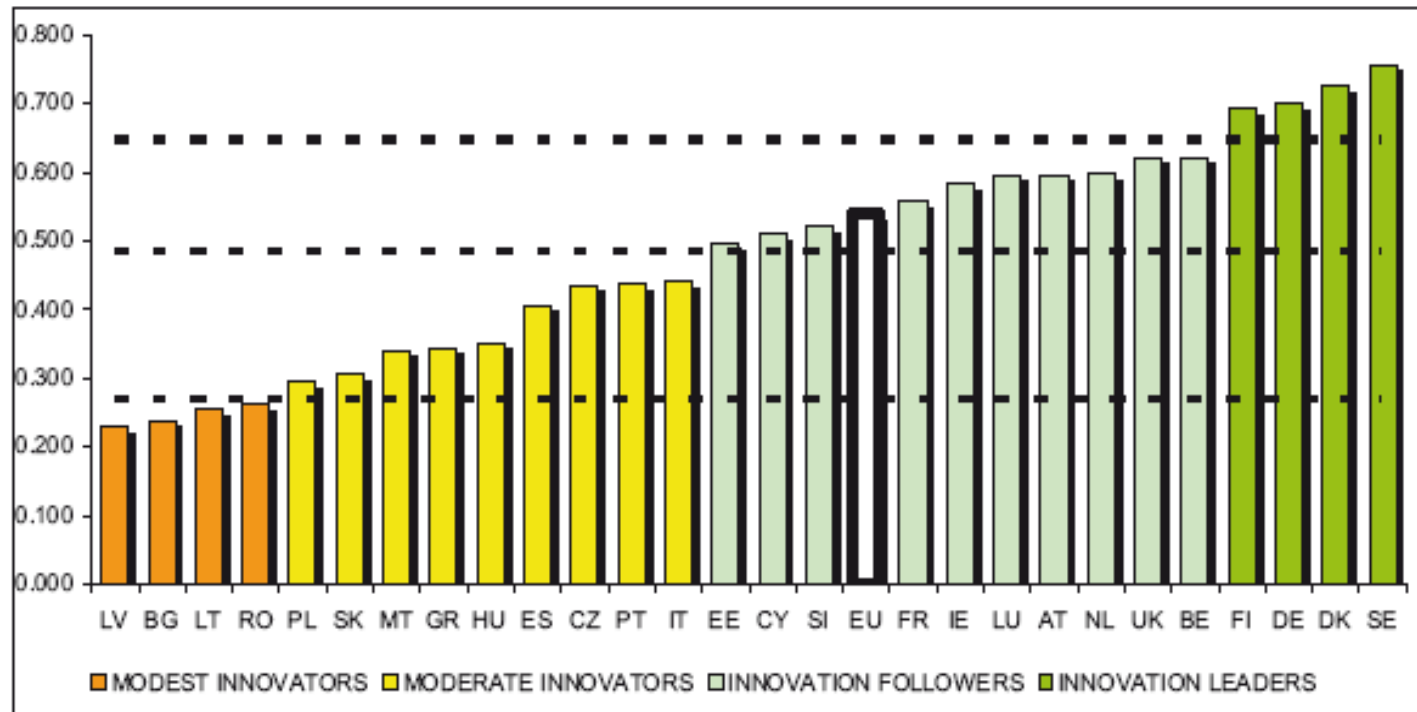
- *επιστημονική έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη*
- *διασύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας με τον παραγωγικό ιστό της οικονομίας για την προαγωγή της καινοτομίας*
- *δημιουργία νέων και αξιοποίηση υφιστάμενων ερευνητικών υποδομών,*
- *ενεργοποίηση και εξειδίκευση ανθρώπινου δυναμικού στον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της έρευνας & τεχνολογίας και της καινοτομίας*
- *διεθνοποίηση του συστήματος έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας της χώρας*

Ρόλος κράτους στη χρηματοδότηση του κύκλου Έρευνα & Ανάπτυξη

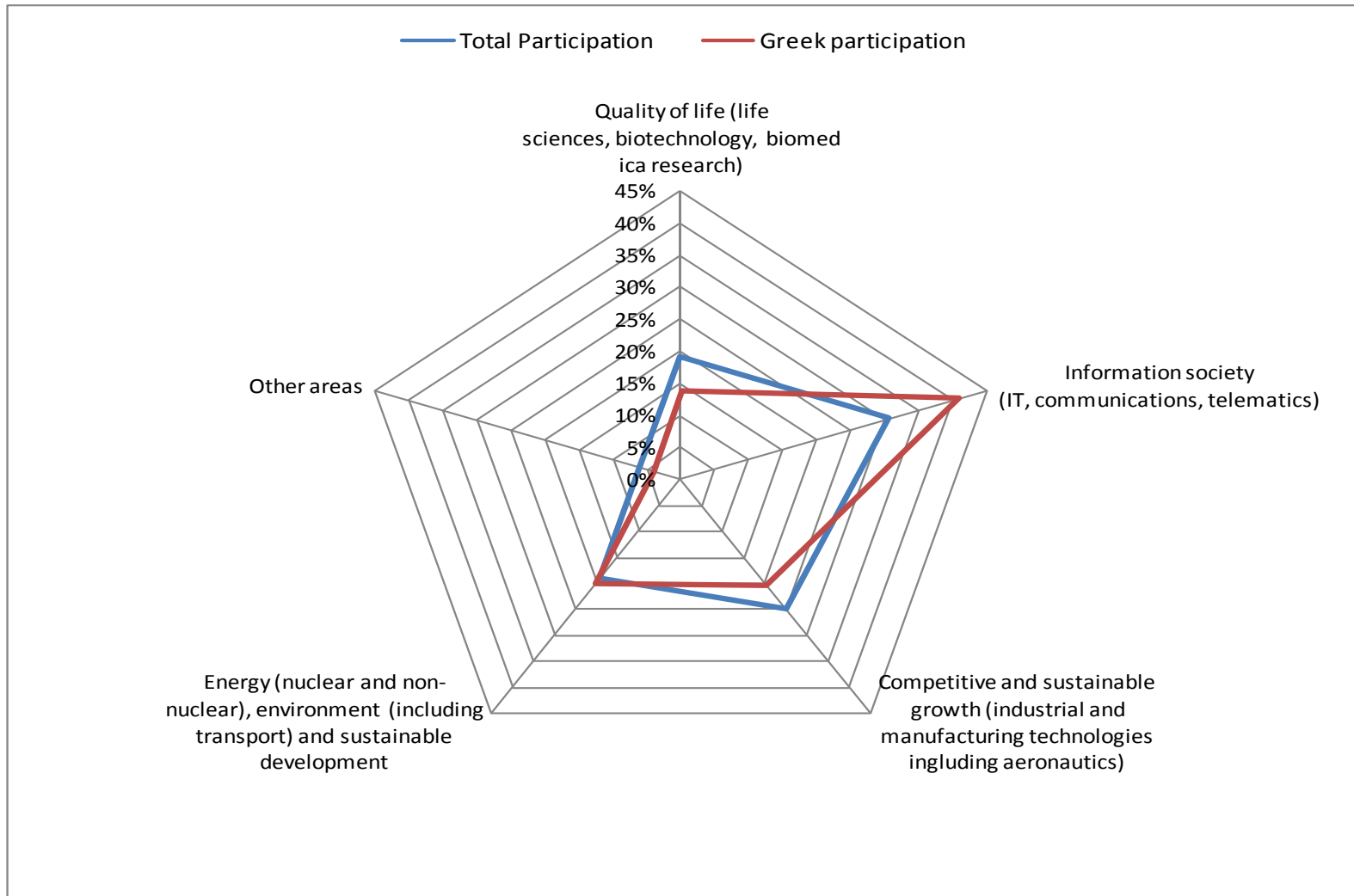
Η Ελλάδα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Καινοτομίας

FIGURE 4: EU MEMBER STATES' INNOVATION PERFORMANCE

Note: Average performance is measured using a composite indicator building on data for 24 indicators ranging from a lowest possible performance of 0 to a maximum possible performance of 1. Average performance in 2011 reflects performance in 2009/2010 due to a lag in data availability. The performance of Innovation leaders is 20% or more above that of the EU27; of Innovation followers it is less than 20% above but more than 10% below that of the EU27; of Moderate innovators it is less than 10% below but more than 50% below that of the EU27; and for Modest innovators it is below 50% that of the EU27.

Η Ελληνική συμμετοχή ανά ερευνητικό τομέα σε πέντε Π.Π. (1984 – 2009)

Τρέχουσες Οικονομικές και Κοινωνικές Προκλήσεις & αντιμετώπισή τους με Έρευνα & Καινοτομία

Η ΓΓΕΤ μέσω **ανταγωνιστικών** συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ, PPP), επιχειρεί να αξιοποιήσει την εμπειρία και να κατευθύνει τις ερευνητικές δραστηριότητες των **ακαδημαϊκών** (50%), **ερευνητικών** (20%), και **καινοτομικών παραγωγικών φορέων** της χώρας (30%) σε **διαθεματικούς και αλληλένδετους** τομείς σημαντικούς για την ελληνική οικονομία και κοινωνία, όπως:

Κλίμα, χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον, Καθαρή ενέργεια και πράσινες τεχνολογίες, Υγεία, Διατροφή και βελτίωση της ποιότητας της ζωής του πολίτη, Αναδυόμενες τεχνολογίες στην πληροφορική και επικοινωνίες, τις επιστήμες υλικών και βιοεπιστήμες, Ανθρωπιστικές επιστήμες, Πολιτισμό, Εκπαίδευση

- Ελκυστικές επιλογές για «**χρήσιμη έρευνα**» για την:
  - ✓ αύξηση της ζήτησης ερευνητικών αποτελεσμάτων από τον παραγωγικό τομέα και από τον τομέα παραγωγής δημόσιων αγαθών
  - ✓ ριζική μετεξέλιξη του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας
  - ✓ αποδοτική λειτουργία του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα δια μέσου της χρήσης καινοτομικών τεχνολογιών και υπηρεσιών.

Κύριοι Άξονες Πολιτικής Έρευνας & Καινοτομίας & έμφαση στην Περιφερειακή Ανάπτυξη μέσω Έρευνας & Καινοτομίας

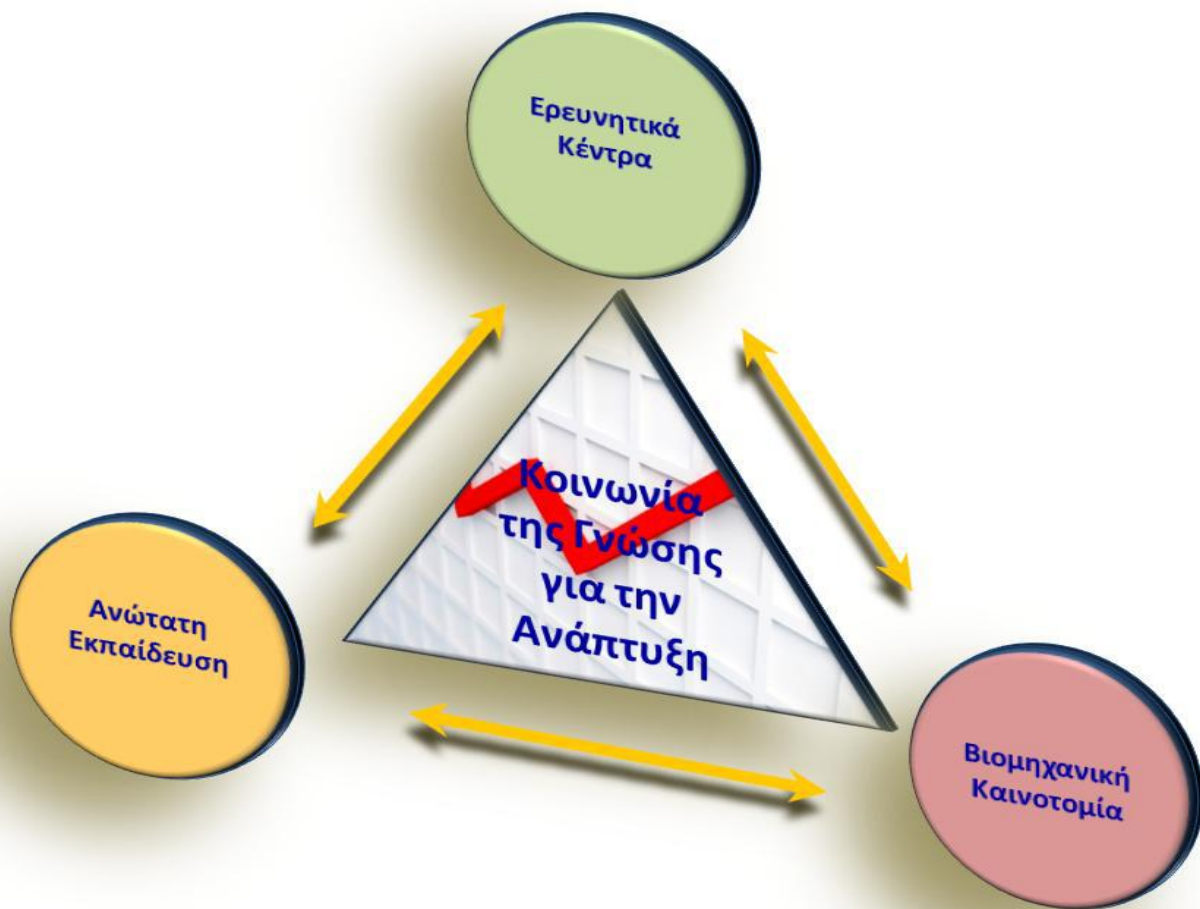

Κατανομή Ερευνητικών Ινστιτούτων ΓΓΕΤ

REGION	INSTITUTES
ATTIKI	15
CENTRAL MACEDONIA	4
CRETE	5
EASTERN MACEDONIA THRACE	1
EPIRUS	1
PELOPONNESE	1
THESSALIA	1
WESTERN GREECE	2
WESTERN MACEDONIA	1

Καταλυτικός ρόλος του τριγώνου της γνώσης

Έξυπνη εξειδίκευση (SMART SPECIALISATION)

Τι είναι έξυπνη εξειδίκευση;

Γιατί αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της στρατηγικής Έρευνας & Καινοτομίας;

- ✓ εντοπισμός των **μοναδικών χαρακτηριστικών** και **μέσων** κάθε χώρας / περιφέρειας,
- ✓ επισήμανση των **συγκριτικών πλεονεκτημάτων** κάθε χώρας / περιφέρειας
- ✓ συγκέντρωση τοπικών παραγόντων και πόρων γύρω από ένα **όραμα** και **συμμετοχική διαδικασία** στην **διαμόρφωση του οράματος**
- ✓ υποστήριξη της **καινοτομίας** με στόχο την **τόνωση των επενδύσεων** του **ιδιωτικού τομέα**

Η έξυπνη εξειδίκευση αποτελεί προϋπόθεση (ex-ante conditionality) για τη χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ κατά την περίοδο 2014-2020

Βασικές αρχές στον σχεδιασμό παρεμβάσεων Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020

- Κατάρτιση **Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για Έρευνα & Καινοτομία**
- Συμβολή στην τελική διαμόρφωση του **Horizon 2020** (διάδοχο Πρόγραμμα του 7^{ου} ΠΠ) – **συνέργειες με Διαρθρωτικά Ταμεία**
- **Έξυπνη Εξειδίκευση (Research & Innovation Strategy for Smart Specialisation – RIS3)**
- **Περιφερειακή Διάσταση** / συνεργασία με Περιφερειακές Αρχές
- **Ενεργοποίηση εποπτευομένων φορέων / ιδιωτικού τομέα**
- **Συνεργασία / συντονισμός** με άλλα Υπουργεία & υπηρεσίες
- **Αξιοποίηση** ανθρώπινου δυναμικού σε ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα για την διασύνδεση επιστήμης με την Οικονομία / Κοινωνία
- **Αναδιάρθρωση** ερευνητικού ιστού & αξιολόγηση

Σημαντικά χαρακτηριστικά της εθνικής και περιφερειακής διάστασης Έρευνας & Καινοτομίας

- ▶ Η νέα γενιά Ερευνητικών Κέντρων που ιδρύθηκαν τη δεκαετία του 1980 με αξιόλογα ινστιτούτα εκτός Αθηνών
- ▶ Η ύπαρξη αποκεντρωμένων ΑΕΙ – ΤΕΙ
- ▶ Η εμπειρία που έχουν αποκτήσει οι Περιφέρειες την τελευταία δεκαπενταετία, εκπονώντας **περιφερειακά στρατηγικά σχέδια καινοτομίας** με την υποστήριξη της ΕΕ, αλλά και υλοποιώντας δράσεις έρευνας στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ
- ▶ Η αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων που έχουν προηγηθεί (*Εθνικοί πόροι, Διαρθρωτικά Ταμεία, Ε.Ε., ιδιωτικές πηγές*)
- ▶ Η αξιοποίηση του επιστημονικού περιεχομένου, με υπηρεσίες για την ανάπτυξη, την κοινωνία και τον πολίτη / πολιτικές ανοικτής πρόσβασης

Άμεσες ενέργειες ΓΓΕΤ

1. Επιτάχυνση της απορρόφησης του ΕΣΠΑ στο πλαίσιο απλοποιημένων διαδικασιών που στηρίζονται σε αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών – *κίνητρα για ενίσχυση συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα / επενδύσεις στην Έρευνα & Καινοτομία*
2. Διαβούλευση Σχεδίου Στρατηγικής 2014 - 2020 (Υπουργεία, Περιφέρειες, Ιδιωτικός Τομέας, Θεσμικοί Φορείς)
3. Διαπραγμάτευση με Ε.Ε. για το HORIZON 2020 (DG REGIO/RIS3, DG RESEARCH...) και Διεθνείς Οργανισμούς (ESA, CERN...)
4. Διαμόρφωση νομοθετικού πλαισίου για την Έρευνα & Καινοτομία
5. Αναδιάρθρωση του Ερευνητικού Ιστού της χώρας
6. Χάραξη Οδικού Χάρτη για τις Ερευνητικές Υποδομές της χώρας (2014-2020)
7. Προτάσεις για άξονες πολιτικής Έρευνας & Καινοτομίας στην Ελληνική Προεδρία (Α' εξ. 2014)

Εθνικός Οδικός Χάρτης Ερευνητικών Υποδομών 2014 - 2020

► Κύριοι στόχοι του Οδικού Χάρτη

- *Η υποστήριξη λήψης αποφάσεων σε θέματα στρατηγικών προτεραιοτήτων για την έρευνα & στην βελτίωση του σχεδιασμού των επενδύσεων για τις Ερευνητικές Υποδομές σε εθνικό επίπεδο*
- *Η υποστήριξη της χώρας σε διεθνείς διαπραγματεύσεις (ειδικότερα σε ό,τι αφορά σε Ερευνητικές Υποδομές με Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και αντίκτυπο στις ευρύτερες Ευρωπαϊκές Περιφέρειες)*

Διάγραμμα Ροής Ενεργειών Σύνταξης Εθνικού Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών 2014 - 2020

Research Infrastructure proposal for the roadmap

- New national infrastructures
- Significant renewal of national infrastructures
- Association with international infrastructures (ESFRI roadmap, Regional Partner Facilities)

Preparation of Joint Proposals / Synergies / Governance

- Scientific and innovation communities
- Universities
- Research Institutes
- Regional partners

Roadmap process (3 year intervals)

Stages:

- Preliminary selection based on national / regional priorities
- Submission of detailed proposals
- Evaluation of proposals by independent expert panels, site visits & deliberations with proposers towards establishing synergies
- Panel reports (statements on projects' evaluation, recommendations, summary)

GSRT

- Procedures
- Instructions for proposing parties & governance schemes
- Helpdesk for proposers / electronic submission platform
- Planning of evaluation process
- Management and updates of information material

GSRT / Steering Committee

- Coordination of evaluation process
- Establishment of roadmap conditionalities & priorities
- Preparation and publication of the roadmap & updates according to RIS3 overall plan
- Consensus building: Consultation with stakeholder groups, central state and regional authorities, other private and public decision makers

Monitoring of the roadmap / Infrastructure Management Team / GSRT

- Periodic evaluation / annual reporting for roadmap infrastructures
- Mid-term and final impact assessment of roadmap infrastructures at regional, national and EU / International levels

Implementing the roadmap

- Finalizing legal environment (MoUs, governance, access policies & IPR, ...)
- Inclusion agreements and international participation
- Further negotiations with concerned parties and funding authorities
- Establish procurement mechanisms / state aid regulations
- Specific plans including calls / funding plans & sustainability issues (upgrades & operational costs)

Βήματα για την διαμόρφωση του Οδικού Χάρτη

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

- ▶ **Α' φάση:** υποβολή συνοπτικών προτάσεων (βάσει πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος) – ολοκληρώθηκε: 17 Φεβρ. 2013
- ▶ **Β' φάση:** υποβολή αναλυτικών στοιχείων – *έως αρχές Ιουνίου 2013*

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- ➔ Η επιστημονική αξιολόγηση & τεχνικο-οικονομική αποτίμηση θα γίνουν από διεθνείς επιτροπές εμπειρογνωμόνων – μικτές επιτροπές για επιστημονική αξιολόγηση και αποτίμηση τρόπου κοστολόγησης / αναμενόμενη συνεισφορά στην **καινοτομία**
- ➔ Παράλληλα, στο πλαίσιο της στρατηγικής ευφυούς εξειδίκευσης που αναπτύσσεται για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία, επικαιροποιούνται οι αντίστοιχες **στρατηγικές προτεραιότητες**, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο

Φάση Α' – καταγραφή εκδήλωσης ενδιαφέροντος

- ▶ Υποβολή **138** προτάσεων σε **7** θεματικές περιοχές
  - Διαδικασία “bottom-up”
  - Ενθάρρυνση διαμόρφωσης **εθνικών δικτύων** και δημιουργίας **κρίσιμης μάζας** ανά θεματική περιοχή
  - Ενθάρρυνση **ισχυρών σχημάτων διακυβέρνησης** / έμφαση στην διασφάλιση **βιωσιμότητας**
- ▶ Μόνο οι 69 προτάσεις υποστηρίζουν **μόνο μία** θεματική προτεραιότητα
  - *Σημαντικός βαθμός διαθεματικότητας → συμβάλλει στη δημιουργία καινοτομικού αντίκτυπου*
- ▶ Σημαντική διασύνδεση με ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον ερευνητικών υποδομών (I3 networks, ESFRI, ...)

Ελληνική Προεδρία Ε.Ε. - Α' Εξάμηνο 2014

Agenda : Θέματα έρευνας , τεχνολογίας και διαστήματος στο πλαίσιο του Συμβουλίου «Ανταγωνιστικότητα»

Εκδηλώσεις (σε συνάρτηση και με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό) :

- Διεθνής Διάσκεψη για τις υποδομές έρευνας (*συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών υποδομών*)
- ICT/ Future Internet PPP (ΣΔΙΤ)
- Διεθνής Διάσκεψη για Nanotechnology and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices
- Διεθνής Συνεργασία (*Ανατολική Ευρώπη – Μεσόγειος για θαλάσσια έρευνα, βιοποικιλότητα, αλιεία...*)
- Γεωργία / τρόφιμα (*βιο-οικονομία - σε συνεργασία με Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης*)